

Schoolbesturen houden uitbreiding gymnasia tegen

Ouders én kinderen vechten om een plek op een door hen begeerde middelbare school. Wie pech heeft, wordt uitgeloot. Het is een raadsel waarom de capaciteit van het gewenste onderwijs niet wordt uitgebreid. Want ouders en leerlingen snakken naar kleine kwaliteitsscholen.

Door **HANS VERHAGE**

Rector van het 4e Gymnasium in Amsterdam.

Het jaarlijkse uitlootbal is weer geopend: honderden kinderen van elf of twaalf jaar met het hoogste schooladvies en de beste Cito-toets gaan weloverwogen – goed voorbereid door basisschool en ouderpaar – het circus van de Open Dagen in. Ze wikken en wegen, keuren en vergelijken, maken lijstjes en volgen hun hart... waarna één op de vijf wordt uitgeloot.

Dit is de jaarlijkse praktijk op Amsterdamse gymnasia. Een praktijk die sinds enige tijd lijkt te zijn oversprongen van Amsterdam naar andere steden (Haarlem, Utrecht, Den Haag, Nijmegen, Groningen) en van gymnasia naar andere schooltypes: steeds meer vwo's, havo's en vmbo's

krijgen ermee te maken.

Een korte terugblik: in de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw gingen de laatste categoriale athenea, havo's en mavo's op in grote scholengemeenschappen. Slechts een handjevol gymnasia, enkele tientallen in heel Nederland, overleefde de fusiegolf. Begin deze eeuw keerde het tij en raakten kleine scholen opnieuw in zwang. In Amsterdam kwamen de drie bestaande gymnasia vanwege toevloed van leerlingen voor de keuze te staan: groeien of een nieuw gymnasium stichten? Dat laatste geschiedde – in 2005 bundelden zij de krachten en richtten samen met het Cartesius Lyceum een nieuwe school op: het 4e Gymnasium.

Andere scholen in Amsterdam volgden het voorbeeld: de ene school stootte zijn havo af zodat alleen atheneum en gymnasium overbleven; een ander scheidde zijn gymnasium-afdeling af tot Amsterdams 'vijfde

gymnasium'. Al deze initiatieven ten spijt zijn we nu, één schoolgeneratie later, terug bij af: zowel de oude als de nieuwe gymnasia lopen vol. Het 4e Gymnasium moet, nu al voor het derde jaar op rij, meer dan een volle klas uitloten met grote teleurstelling bij leerlingen en ouders tot gevolg.

De vraag naar kwaliteitsonderwijs groeit in Nederland; niet alleen gymnasia krijgen ermee te maken, maar alle schooltypen. Geweldig nieuws, zou je zeggen. Zeker in het kader van de hernieuwde aandacht voor kennis en kwaliteit, door minister Van Bijsterveldt en andere beleidsmakers bij voortduring gepropageerd. Maar de logische vervolgstap, het uitbreiden van aanbod in overeenstemming met die vraag, wordt niet gezet. Waarom eigenlijk

Waar blijven de ouders die van hun wettelijk recht gebruikmaken en zelf een school stichten

niet? Ouders en leerlingen snakken naar alternatieven – of dat nou een gymnasium is of een tweetalig atheneum, een Technasium of een andere kleine, categoriale kwaliteitsschool: scholen die door het aanbieden van één onderwijstype een hoge kwaliteit kunnen handhaven, een gezonde bedrijfsvoering kunnen garanderen en dat alles zonder onaantrekkelijk groot te worden.

Het antwoord is: omdat het zo is afgesproken. In Haarlem stuitte vorig jaar de poging van het Stedelijk Gymnasium om via celdeling een tweede gymnasium te stichten op veel tegenstand van andere scholen. En in Amsterdam stelden de gezamenlijke schoolbesturen een beleidsstuk op waarin zij afspraken voorlopig geen nieuwe gymnasia te zullen stichten. In andere steden doen zich soortgelijke ontwikkelingen voor: niet zelden, zo is mijn indruk, omdat scholen en besturen hun zeltogende vwo-afdelingen willen beschermen tegen verdere afkalving.

Dit alles brengt vooral de ouders (en hun kinderen) in een lastig parket: zij dreigen, nu al jaren achtereen, tussen wal en schip te geraken. Je zou dan ook verwachten dat zij de druk op schoolbesturen opvoeren om met aantrekkelijke alternatieven

voor de overvolle gymnasia te komen. Maar in plaats daarvan richten zij hun pijlen op het aannamebeleid van de populaire scholen en vragen voor zichzelf een voorkeursbehandeling. Zo eist een groep ouders van Amsterdamse kinderen voorrang boven kinderen uit randgemeenten. De vraag waar kinderen uit dorpen als Durgerdam, Landsmeer en Abcoude dan wél naartoe zouden moeten, blijft onbeantwoord.

Maar de vraag is natuurlijk niet wie wel of geen voorrang krijgen. De échte vraag is waarom de capaciteit van het gewenste onderwijs niet wordt uitgebreid. Waarom de partijen krampachtig hun positie verdedigen in plaats van een bewezen succesformule omarmen. Waar zijn de grote scholengemeenschappen die zich durven opsplitsen in kleinere, aantrekkelijke eenheden? Welke scholen tonen durf en beginnen iets nieuws? Waar blijven de ouders die gebruikmaken van hun wettelijk recht om zelf een school te stichten?

Laten we de handen ineen slaan en meer mooie, kleine, kwalitatieve, categoriale scholen oprichten – in overeenstemming met de vraag van ouders en kinderen. Desnoods dwars door alle bestuurlijke verbanden heen.